

NOȚIUNEA MĂSURILOR SPECIALE DE INVESTIGAȚII

BORIS GLAVAN,
CONFERENȚIAR UNIVERSITAR, DOCTOR ÎN DREPT

GHENNADI CALCAVURA,
ASISTENT UNIVERSITAR, DOCTORAND

ACADEMIA „ȘTEFAN CEL MARE” A MINISTERULUI AFACERILOR INTERNE AL REPUBLICII MOLDOVA

ÎN ULTIMII ANI, ASPECTELE REGLEMENTĂRII JURIDICE A ACTIVITĂȚII SPECIALE DE INVESTIGAȚII, ÎN GENERAL, ȘI A MĂSURILOR SPECIALE DE INVESTIGAȚII, ÎN SPECIAL, AU DEVENIT SUBIECTE SENSIBILE DE DISCUȚIE ATĂT PENTRU MEDIUL ACADEMIC, CÂT ȘI PENTRU PRACTICIENII CU ATRIBUȚII DE EXECUȚIE SAU CONTROL ÎN ACEST DOMENIU DE ACTIVITATE. PROBLEMELE S-AU ACUTIZAT DUPĂ REFORMA DIN 2012 PRIN CARE CONCEPTUL INVESTIGAȚIILOR SPECIALE (OPERATIVE) S-A SCHIMBAT RADICAL – DIN INVESTIGAȚII PRIORITAR PROACTIVE, AXATE PE REALIZAREA MĂSURILOR SPECIALE ÎN VEDEREA PREVENIRII INFRAȚIUNILOR, ÎN INVESTIGAȚII REACTIVE, CONCENTRATE PE REALIZAREA MĂSURILOR PENTRU CERCETAREA ȘI DESCOPERIREA INFRAȚIUNILOR DEJA COMISE.

Inconsecvența reglementărilor juridice referitoare la măsurile speciale de investigație a fost și rămâne în continuare motivul principal al polemicilor privind noțiunea, conținutul și statutul juridic al acestora. Referindu-se la aceleași instrumente juridice de obținere a informațiilor, legiuitorul le numește uneori *acțiuni de urmărire penală* (art.132¹ alin.(1) CPP al RM), alteleori *măsurile speciale de investigație* (art.132¹ alin.(2) CPP al

RM). Nefăcând diferență între aceste două noțiuni, legiuitorul nu a sesizat nici necesitatea definirii lor legale.

Complexitatea soluționării problemei în cauză însă sporește și mai mult odată cu ratificarea de către Republica Moldova a actelor internaționale în domeniu, în care se folosește termenul *tehnici speciale de investigare* [8]. Legislația statelor vecine, sursă importantă de inspirație pentru legislația națională, operează în acest sens cu termeni diferiți: legislația României – *metode speciale de supraveghere sau cercetare* [2]; legislația Federației Ruse – *măsurile operative de investigație* [11], legislația Ucrainei – *acțiuni de investigație (de căutare) secrete* [18] sau *drepturile subdiviziunilor care desfășoară activitate specială de investigație* [12].

Din 2015, problema în cauză, alături de alte probleme din domeniu, se află pe ordinea de zi a echipei de lucru pentru identificarea problemelor și înaintarea propunerilor corespunzătoare în vederea îmbunătățirii legislației în domeniul investigațiilor speciale [4]. Pe parcurs, în acest scop au fost înain-

tate mai multe propuneri, dar, din cauza diverselor viziuni contradictorii, proiectul de lege nu a fost definitivat.

Conform ultimelor schițe de proiect de lege, se propune excluderea termenului *acțiuni de urmărire penală* din art.132¹ alin.(1) CPP al RM și substituirea termenului *măsurile speciale de investigație* cu termenul *metode speciale de investigație*, fără definirea legală a acestuia, argumentându-se că termenul *metodă* este suficient de clar și nu necesită interpretare.

Metodologia cercetării derivă din obiectul, scopul și sarcinile cercetării. Studiul reprezintă o sinteză a gândirii teoretico-practice asupra evoluției și definirii măsurilor speciale de investigații.

Rezultate obținute și discuții

Importanța măsurilor speciale de investigație pentru ofițerii de investigație obligați să realizeze sarcinile activității speciale de investigație (ASI) este ca și importanța armelor pentru soldații trimiși să lupte pentru apărarea patriei. De aceea, analizând problemele activității speciale de investigație, cel mai des sunt supuse analizei anume măsurile speciale de investigație. Asigurarea legalității în activitatea specială de investigație, de exemplu, presupune în primul rând respectarea temeiurilor și condițiilor legale de îndeplinire a măsurilor speciale de investigație, iar obținerea de informații relevante din punct de vedere juridic înseamnă rezultatul realizării a cel puțin unei măsuri speciale de investigație.

Istoric vorbind, conceptul activității speciale de investigație a apărut din necesitatea realizării *activităților confidențiale de căutare* puse pe seama organelor polițienesci: urmărirea „pe urme fierbinți”, căutarea persoanelor suspecte, împiedicarea învinuiților de a se eschiva de la anchetă și judecată, reținerea învinuiților, relevarea faptelor ilegale și persoanelor vinovate etc. [21].

La începutul sec. XX, în cadrul subdiviziunilor de poliție, apoi miliție, au fost create subdiviziuni de căutare (сыскные отделения) care executau activități de cercetare penală (дознание) și măsuri operative (speciale) de investigație [13].

La nivel legislativ, pentru prima dată s-a făcut referință la măsurile operative de investigație în *Bazele legislației penale unionale și a republicilor unionale*, adoptate în 1958 de Sovietul Suprem al U.R.S.S. (art. 29), organelor de cercetare penală fiindu-le indicat „să ia măsurile operative de investigație necesare” în scopul

depistării infracțiunilor și persoanelor care le comiteau. Ulterior aceeași prescripție a fost inclusă și în Codurile de procedură penală ale tuturor republicilor unionale, inclusiv în cel al RSSM din 1961, în seama organelor de cercetare penală mai fiind pusă și sarcina realizării tuturor măsurilor posibile necesare pentru prevenirea și curmarea infracțiunilor (art.100) [17].

Această expresie – „măsuri operative de investigație necesare” – a generat multiple discuții, deoarece legiuitorul a încercat să consolideze ceea ce nu a fost definit sau specificat din punct de vedere juridic. În această privință, nici teoreticienii și nici practicienii nu au putut ajunge la o înțelegere unanim acceptată. Cu alte cuvinte, experiența practică a activității operative de investigații (AOI) dezvoltată de secole a fost inclusă în regulamentele departamentale pentru explicarea termenului „măsuri operative necesare”. Prin urmare, permanent apăreau probleme legate de respectarea legalității. În lipsa unui nomenclator legal al respectivelor măsuri, reglementările departamentale încercau să ofere activității practice o listă destul de condiționată a acestora și, bineînțeles, fără definirea vreunui temei de desfășurare, chiar și în cazul intervenției în sfera drepturilor și libertăților omului [21].

Multe dintre măsurile operative, în esență, aminteau despre unele acțiuni de urmărire penală (anchetă) realizate într-o manieră neprofesională. Lipsa unei legi speciale cu privire la activitatea operativă de investigație (AOI) și accesibilitatea restricționată la regulamentele departamentale au limitat în mod semnificativ cercetările științifice cu privire la principalele instituții ale AOI, fiind vorba, în primul rând, despre măsurile operative de investigație cu ajutorul cărora erau obținute informații pentru depistarea și cercetarea infracțiunilor [21].

Adoptarea la începutul anilor 90 ai secolului trecut a unei legi speciale cu privire la activitatea operativă de investigații, atât în țara noastră, cât și în restul republicilor ex-sovietice, a permis cetățenilor să ia cunoștință pentru prima dată de denumirea măsurilor speciale de investigație ce le limitau drepturile. Totodată, acest fapt a permis multor cercetători să-și expună public viziunile referitor la definirea noțiunii măsurilor speciale de investigație, suplinind fondul teoretic, deja la mijlocul anilor 2000, cu câteva zeci de definiții și care continuă să sporească și astăzi [20, p.9].

Analiza acestor definiții a scos în evidență lipsa unanimității de opinii la acest subiect, unii autori considerând măsurile operative drept *forme* concrete de realizare a activității operative de investigație [19], alții apreciindu-le ca *fapte* sau *operațiuni* [22], alții ca *metode* [15], majoritatea autorilor însă fiind totuși de părerea că termenul „măsură” presupune anumite „acțiuni”, dar, și în acest caz, încercările de a explica caracteristicile „acțiunilor” s-au soldat cu o diversitate de opinii.

Astfel, potrivit primei opinii, măsurile operative sunt „un complex coordonat de acțiuni optime în timp și unite de scopul căutării dovezilor (obiectelor, circumstanțelor etc.) care mărturisesc faptul că a fost comisă infracțiunea, care indică făptașii crimei și care permit tragerea lor la răspundere” [10].

Cu puțină atenție observăm că această definiție nu indică nici un semn esențial care ar delimita măsurile speciale de investigație de acțiunile de urmărire penală. Respectiv, în baza unei astfel de teorii, probabil, a apărut și s-a dezvoltat ideea potrivit căreia cele două tipuri de acțiuni sunt identice, iar, în ultima instanță, identice devenind și genurile respective de activitate – cea de urmărire penală și cea de investigații speciale [6].

Nu împărtășim o asemenea opinie din mai multe considerente pe care le-am expus detaliat într-o altă lucrare consacrată definirii noțiunii activității speciale de investigație și delimitării ei de activitatea de urmărire penală [4]. Amintim doar că aceste două genuri de activitate se deosebesc după mai multe criterii, cum ar fi obiectul și forma de cercetare, organele care desfășoară respectivele activități, valoarea rezultatelor obținute, cadrul normativ etc.

În accepțiunea altei viziuni, măsurile operative sunt „un set de acțiuni stabilite în legea specială, în cadrul cărora sunt aplicate forțele, mijloacele și metodele publice și secrete utilizate pentru rezolvarea sarcinilor AOI” [16].

Această definiție o găsim mai concretă, cuprinzând semne specifice doar măsurilor speciale de investigații – „prevederea expresă a acțiunilor în legea specială”, „caracterul secret al realizării acestora” și „orientarea lor spre realizarea sarcinilor ASI”.

Observăm și faptul că *metodele*, în acest caz, sunt tratate ca parte componentă a acțiunilor, respectiv a măsurilor operative de investigație, ceea ce contravine viziunii indicate mai sus – măsurile operative sunt metode.

Din punct de vedere gramatical, termenii discutați sunt sinonimi în sensul de – mijloc folosit pentru a ajunge la un anumit rezultat [3].

Pe de altă parte, unii cercetători au constatat că în trecutul istoric al ASI măsurile speciale de investigație multă vreme au fost considerate metode și, după cum afirmă profesorul rus Șmatov M.A., nu era nimic rău în asta, doar că metodele, fiind mai des întâlnite în știință ca niște căi de cercetare teoretică, cu greu se deosebeau de metodele în calitate de tehnici și operații practice și mai ales în situații în care era vorba despre același obiect de cercetare [21].

Actualmente însă, cel puțin în spațiul național, acești doi termeni sunt folosiți și cu sens diferit, prin termenul „măsură” înțelegându-se aspectul organizatoric al acțiunii în cadrul căreia pot fi aplicate mai multe procedee de cunoaștere, iar prin termenul „metodă” înțelegându-se procedeul propriu-zis de cunoaștere.

În acest context, sunt relevante și observațiile expuse în literatură precum că încercările unor cercetători de a identifica deosebiri dintre ASI și criminalistică au condus până la afirmarea faptului că metodele acestora sunt diferite. Această viziune însă a fost pe bună dreptate criticată, deoarece nu metodele aplicate, ci *obiectul de cercetare* servește drept criteriu în baza căruia se formează noile ramuri ale științei. Metodele de cunoaștere nu aparțin unei sau altei științe, ele, având caracter universal, sunt aplicate în diferite domenii de cercetare [14].

Astfel, metoda comparativă, foarte frecvent aplicată în criminalistică și nu numai, este aplicată și în ASI. Același lucru se poate spune și despre restul metodelor: logică, statistică, sistematică, studii documentelor etc.

Din această perspectivă, se pare, totuși, că mai corect ar fi dacă termenul „metodă” va rămâne aplicat cu înțelesul de cale științifică de cunoaștere, iar termenul „măsură” – în sensul de procedeu organizatoric de cunoaștere.

Cât privește caracterul *public* al acțiunilor aplicate pentru soluționarea sarcinilor AOI, indicat în definiția analizată, considerăm că această caracteristică nu este specifică doar acțiunilor speciale de investigație, respectiv nu ajută cu nimic la delimitarea lor de alte tipuri de acțiuni. Analizând mai profund acest aspect al problemei, putem spune că includerea acestui semn în definiția măsurilor speciale de

investigație ar putea să dăuneze și să creeze confuzii mari referitor la aplicarea și eficiența măsurilor.

Să luăm, de exemplu, „chestionarea” care, conform legii, este o comunicare dintre două persoane, ofițerul de investigație sau altă persoană împuternicită de acesta, pe de o parte, și, pe de altă parte, persoana care poate să comunice despre fapte, evenimente etc. [5].

Conform art.18 al Legii nr.59, această măsură se autorizează de către conducătorul subdiviziunii specializate, respectiv realizarea ei fără autorizare este ilegală, aceasta însemnând că ofițerul de investigație nu poate să comunice cu nimeni pentru a afla detalii despre evenimente, fapte etc., până când nu obține autorizație de la șeful său, în caz contrar există temei legal de sancționare (cel puțin disciplinară) a subalternului care nu respectă legea. Totodată, menționăm că, în activitatea practică nu doar a organelor de poliție, dar a tuturor organelor de drept, și nu numai a lor, acest procedeu de obținere a informațiilor – „chestionarea” – este foarte larg răspândit, sau poate chiar cel mai frecvent aplicat, și nimeni nu este sancționat pentru aplicarea lui fără autorizare, deoarece nici o lege nu interzice aceasta. Rezultă că doar ofițerilor de investigație le este interzis să comunice fără autorizare, însă aceasta este deja o situație fără sens.

Ținând cont de faptul că „chestionarea” poate fi realizată atât public, cât și secret (confidențial), precum și de situația că doar convorbirile confidențiale suscită întrebări legate de protecția vieții private, se cuvine ca doar această formă a chestionării să necesite autorizare și, respectiv, să fie considerată măsură specială de investigație, iar cea publică să rămână în afara limitelor acestei măsuri. Această logică este valabilă și pentru celelalte măsuri speciale de investigație, care, potrivit susținătorilor viziunii abordate, pot fi realizate atât secret, cât și public (culegerea informației despre persoane și fapte, cercetarea obiectelor și documentelor, identificarea persoanei, achiziția de control, colectarea mostrelor pentru cercetarea comparativă).

În concluzie, doar forma confidențială a acțiunilor de investigație trebuie să se regăsească în conținutul noțiunii măsurilor speciale de investigație, iar forma publică să rămână în afara acestor limite. Aceasta nu înseamnă că ofițerii de investigație nu vor mai putea să chestioneze public sau să culeagă

informații despre persoane și fapte în mod public ori să realizeze alte acțiuni publice. Dimpotrivă, aceste acțiuni de culegere a informațiilor vor putea fi realizate în calitate de măsuri generale de investigație, și nu în calitate de măsuri speciale de investigație. Anume din această poziție vom observa bine diferența și coraportul dintre activitatea specială de investigație, care cuprinde o totalitate de acțiuni cu caracter public și secret (măsuri sau acțiuni cu caracter general și special de investigație), și măsurile speciale de investigație, care reprezintă instrumente juridice de culegere a informațiilor în mod secret.

Potrivit celei de a treia viziuni, măsurile operative de investigație reprezintă „*un sistem organizat în conformitate cu legea de acțiuni interdependente orientate spre obținerea și utilizarea informațiilor operative și a altor informații, a obiectelor și documentelor ca surse purtătoare de informații, importante pentru relevarea, prevenirea, curmarea și descoperirea faptelor ilegale, căutarea infractorilor și persoanelor dispărute, precum și pentru rezolvarea altor sarcini operativ-tactice în lupta împotriva criminalității*” [9].

Evident, această definiție este mai consistentă, dar, în același timp, în viziunea noastră, ea conține semne inutile. Enumerarea în definiție a listei de sarcini concrete în vederea cărora sunt acumulate și utilizate informațiile obținute este inoportună și ineficientă. Legea nu este un obiect rigid, ea permanent se schimbă, se adaptează la condițiile de dezvoltare a societății. Respectiv, lista sarcinilor ce urmează a fi soluționată datorită informațiilor obținute în urma realizării măsurilor speciale de investigație se poate modifica, aceasta însemnând ca de fiecare dată să se schimbe și noțiunea discutată. Astfel, considerăm că în definiția măsurilor speciale de investigație ar fi suficientă o referință generală asupra sarcinilor prevăzute de lege.

Totodată, atragem atenția asupra unei noțiuni extrem de importante, după părerea noastră, cuprinsă în această definiție, și anume – acțiunile prin care se obțin *informații operative*. Subliniem că aici este vorba de *informații operative*, și nu de *probe*! Considerăm că acest detaliu este esențial și nu trebuie să lipsească din definiția măsurilor speciale de investigație.

În acest context, atragem atenția asupra faptului că și în textul definiției *tehnicienilor* (măsurilor) *speciale de investigare* recomandate de Comitetul de Mi-

niștri al Consiliului Europei, pe care o vom comenta mai jos, este folosit de asemenea termenul „informații”, și nu „probe”.

Conform următoarei viziuni, măsurile operative de investigație sunt „acțiuni indicate expres în Legea AOI și realizate de către anumiți subiecți în conformitate cu cerințele legale și care sunt bazate pe utilizarea unor mijloace și metode predominant sub acoperire în combinație cu mijloace și metode publice care vizează identificarea directă și utilizarea datelor de fapt necesare rezolvării sarcinilor AOI” [20].

Observăm că și în acest caz nu se folosește cuvântul „probe”, ci expresia „date de fapt”, termen procesual-penal sinonim cu termenul „informații” și foarte apropiat termenului „probe”, dar nicidecum identic. „Probele”, prin natura lor, sunt „informații”, adică „date de fapt”, însă nu toate „datele de fapt” sunt „probe”, ci doar cele dobândite în modul stabilit de Codul de procedură penală (art.93).

Această definiție, comparativ cu cele anterioare, este importantă prin faptul că pune în evidență un alt semn esențial al măsurilor speciale de investigație – *realizarea acțiunilor respective de către anumiți subiecți*.

Într-adevăr, procesul de obținere clandestină a informațiilor operative și de influență în vederea dezbinării mediului criminal este o muncă foarte complexă care nu poate fi încredințată oricui, ci numai anumitor organe specializate, cu personal calificat, cu abilități deosebite. Această meserie necesită nu doar cunoștințe (juridice sau de altă natură), dar întâi de toate impune anumite abilități, fiind vorba în primul rând de abilități psihologice, teatrale, abilități de influențare, de analiză și intuiție, de luare rapidă a deciziilor, de orientare în situații de risc, abilități ingineresti tehnico-electronice, abilități de a discuta în limbajul și maniera contingentului criminal etc. Anume din aceste considerente dreptul la realizarea măsurilor speciale de investigație aparține și trebuie să aparțină doar unor organe specializate.

Prin cele spuse nu diminuăm valoarea instituției ofițerului de urmărire penală și poate că nu ar fi corect să spunem că de la ofițerul de urmărire penală se cer mai puține cunoștințe și abilități. Problema este că aceste abilități sunt formate și dezvoltate în funcție de anumite sarcini, iar combinarea atribuțiilor de investigații speciale cu cele de urmărire pe-

nală ar fi o povară prea dificilă pe umerii unui singur funcționar și care cu siguranță va însemna un pas în urmă în luptă cu criminalitatea și protecție mai slabă a securității cetățeanului.

În acest context, ne expunem părerea că este ruptă de realitate viziunea celor care pledează pentru desființarea instituției ofițerului de investigație prin transferul atribuțiilor acestuia ofițerului de urmărire penală.

Alte definiții privind măsurile operative de investigație, reflectate în literatură, în mare parte se raliază definițiilor și comentariilor de mai sus.

Cât privește noțiunea reflectată în Recomandarea (2005) 10 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei, potrivit căreia prin noțiunea de „**tehnici speciale de investigare** se înțelege tehnicile aplicate de autoritățile competente în cadrul anchetelor penale, vizând depistarea sau anchetarea unor infracțiuni grave și a unor suspecți în vederea strângerii de informații, de așa manieră încât persoanele în cauză să nu aibă cunoștință de acest lucru”, menționăm că această definiție pune în evidență anumite semne esențiale remarcate mai sus (acțiuni aplicate de un organ competent, acțiuni îndreptate spre strângerea de informații, forma secretă de realizare a măsurilor), dar care conține și semne ce merită comentate.

Atragem atenția, în primul rând, asupra unor semne, să le zicem, nepotrivite pentru sistemul național de drept, și anume – limitarea aplicării tehnicilor respective doar în cadrul anchetelor penale și doar pentru anchetarea unor infracțiuni grave.

Potrivit legislației naționale, gama sarcinilor pe care urmează să le realizeze organele specializate în activitatea specială de investigații este mult mai largă decât depistarea și anchetarea unor infracțiuni (urmărirea penală). Prin urmare, apare problema mijloacelor juridice care ar face posibilă realizarea celorlalte sarcini (prevenirea/curmarea infracțiunilor și persoanelor care le organizează și/sau le comit, depistarea persoanelor dispărute fără urmă ori a celor care se ascund ori se eschivează de la executarea pedepsei, depistarea bunurilor provenite din activități ilegale, colectarea de informații despre posibile evenimente și/sau acțiuni ce ar putea pune în pericol securitatea statului – art.2 al Legii nr.59).

Același lucru se poate spune și despre categoria de infracțiuni în vederea cărora se desfășoară respectivele tehnici speciale, infracțiunile grave

constituind doar una dintre cele cinci categorii de infracțiuni prevăzute în Codul penal al RM (art.16). Întrebarea este simplă – cum rămâne cu investigația celorlalte categorii de infracțiuni?

Și încă o observație: în definiție lipsește semnul legalității, adică faptul ca măsurile să fie expres indicate în lege. Conform acestei definiții, tehnici (măsuri) speciale de investigație se vor considera orice acțiuni clandestine de culegere a informațiilor indiferent de prezența lor în lege. Prin urmare, va fi foarte complicat să dăm o apreciere juridică a măsurilor de investigație neprevăzute legal, a limitelor acestora și procedurilor lor de realizare.

Din cele remarcate anterior, putem trage următoarea **concluzie**: numărul mare de definiții reflectat în literatura de specialitate vorbește despre interesul sporit al cercetătorilor de a soluționa problema definirii măsurilor speciale de investigație, iar lipsa unității de opinii pe marginea acestui subiect demonstrează complexitatea problemei în cauză. Fiecare definiție o găsim importantă prin faptul că cercetătorii, implicându-se activ în studierea problemei vizate, își fac publice rezultatele obținute, fapt ce ne permite să înțelegem mai bine conținutul noțiunii măsurilor speciale de investigație.

Astfel, ținând cont de abordarea teoretică a problemei discutate, de recomandările instituțiilor internaționale, analizând actualul cadru normativ, precum și ținând cont de esența activității speciale de investigații, considerăm că, prin noțiunea de „**măsuri speciale de investigații**” se înțelege **acțiuni strict reglementate de legislație, aplicate autorizat și confidențial de către autoritățile competente în cadrul sau în afara procesului penal, în scopul strângerii de informații necesare pentru realizarea sarcinilor activității speciale de investigații.**

REFERINȚE

1. Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122-XV din 14.03.2003.
2. Codul de Procedură Penală al României din 2010 (art.138).
3. Dicționar explicativ al Limbii Române // <https://dexonline.ro/> (vizitat la 16.04.2019).
4. GLAVAN, B., MÎRZAC, V., CALCAVURA, Gh. *Activitatea specială de investigații: conținutul noțiunii, esența juridică, delimitări conceptuale* // Legea și viața, 2019, nr.3, p.48-51.
5. Legea nr.59 din 29.03.2012 cu privire la activitatea specială de investigație (art. 34).
6. Nota accesibilă pe www.justice.gov.md/.../NOTĂ%20INFORMATIVĂ%281%29.doc (vizitat la 13.02.2019).
7. Ordinul ministrului Justiției nr. 288 din 3 iulie 2015 cu privire la formarea grupului de lucru inter-departamental pentru elaborarea propunerilor de modificare și completare a actelor legislative ce vizează activitatea specială de investigații.
8. Recomandarea (2005) 10 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei; Protocolul al doilea al Convenției europene de asistență juridică în materie penală Nr. 1959 din 20.04.1959.
9. БОБРОВ, В.Г. *Понятие оперативно-розыскного мероприятия. Основания и условия проведения оперативно-розыскных мероприятий*: лекция. М., 2003. С. 4.
10. ГОРЯИНОВ, К.К., КВАША, Ю.Ф., СУРКОВ, К.В. *Федеральный закон «Об оперативно-розыскной деятельности»*: комментарий. М., 1997. С. 200.
11. Закон РФ об оперативно-розыскной деятельности от 12.08.1995 N 144-ФЗ (ст.6).
12. Закон Украины об оперативно-розыскной деятельности от 18.02.1992 № 2135-XII (ст.8).
13. КАРЯГИНА, О.В. *История становления института дознания в уголовном процессе России*. Вестник Таганского института управления и экономики N.1/2016. С.65-67.
14. КРАСИКОВ, В. С. *Оперативно-розыскная деятельность: актуальные проблемы, методы и оперативно-розыскные мероприятия*. Междунар. науч.-практич. конф. (Минск, 3 апреля 2015 года) / учреждение образования «Акад. М-ва внутр. дел Респ. Беларусь». – Минск: Академия МВД, 2015. – С. 189–190.
15. КУЗНЕЦОВ, Е.В. *Оперативно-розыскные мероприятия как универсальные методы познания действительности*. Журнал. Сибирский юридический вестник N1, 2012. С.80-85.
16. Теория оперативно-розыскной деятельности: учебник / под ред. К.К. Горяинова, В.С. Овчинского, Г.К. Сенилова. М., 2010. С. 281.
17. Уголовно-процессуальный кодекс Молдавской ССР в ред. от 01.07.1973.

18. Уголовный процессуальный кодекс Украины (УПКУ, УПК) от 13.04.2012 № 4651-VI (ст.246).

19. ФИРСОВ, О.В. *Правовые основы оперативно-розыскных мероприятий: учеб. пособие*. М.: Норма: ИНФРА-М., 2011. С. 168.

20. ЧЕЧЕТИН, А.Е. *Актуальные проблемы теории оперативно-розыскных мероприятий*. М., 2006. С. 21.

21. ШМАТОВ, М. А. *Оперативно-розыскные мероприятия. Виды, сущность и назначение оперативно-розыскных мероприятий* // https://studme.org/62160/pravo/operativno-rozysknye_meropriyatiya (vizitat la 12.03.2019).

22. ШУМИЛОВ, А. Ю. *Курс основ оперативно-розыскной деятельности: Учебник для вузов* / А.Ю. Шумилов. 3-е изд., доп. и перер. М, 2008. С. 183.

REZUMAT

Noțiunea măsurilor speciale de investigații.

Definirea noțiunii măsurilor speciale de investigație este una dintre cele mai discutate probleme ale activității speciale de investigație și care stă la baza întregului sistem de reglementări juridice, menite să realizeze anumite sarcini concrete legate de combaterea criminalității și asigurarea ordinii de drept. În articol este abordat sub aspect istoric conceptul măsurilor speciale de investigație și analizate defi-

nițiile expuse în literatura de specialitate cu referire la același subiect. În baza cercetărilor efectuate, autorii propun propria definiție a măsurilor speciale de investigație.

Cuvinte-cheie: *activitate specială de investigații; măsuri speciale de investigații; utilizare rezultate; tehnici speciale de investigare; metode; sarcini; infracțiune; răspundere penală; teme; proces penal; urmărire penală; probe.*

ABSTRACT

Notion of Special Investigative Measures. Defining the notion of special investigative measures is one of the most discussed issues of the special investigative activity and underlies the entire system of legal regulations meant to carry out certain concrete tasks related to combating crime and ensuring the rule of law. The article deals historically with the concept of special investigative measures and analyzes the definitions presented in the literature with reference to the same subject. Based on the research, the authors propose their own definition of special investigative measures.

Keywords: *special investigative activity; special investigative measures; use of results; special investigative techniques; methods; tasks; crime; criminal liability; cause; criminal trial; criminal prosecution; evidence.*